

Trénink dětí a mládeže v šachu

Kamenné město

(trpaslíci)

Budu vám vyprávět jeden dávný příběh o chlapci jménem Remy a jeho učiteli, starém bardovi Algamarovi. Bylo to ještě v dobách nejrůznějších bytostí, bytostí které buď se smíchem kráčely po zemi a nebo s válečným rykem ničily co se dalo. Remy byl normální chlapec jako každý jiný, vyrůstal však v těžké době zkázy a beznaděje. Jeho zemi plenily hordy nepřátelských barbarů ze severu, strašní skřeti ve své početnosti pak z jihu. Jak je psáno v dávných Hamadarských kronikách, v této době malinký Remy přišel o všechny své blízké a sám nebyl daleko od smrti. Avšak jak tomu osud sám chtěl, na poslední chvíli ho zachránil bard Algamar. A slepí věšci se radovali, neboť první část osudu se naplnila, část pádu JEHO.

Starý bard se pak začal starat o Remyho, jezdil s ním od města k městu a učil ho všemu co bylo třeba. Šachu však zatím ne. V těch dobách býval starý bard velmi zachmuřený a tížený hrozným poznáním, poznáním zmaru, který pevně uchopil celou zemi do svých strašných pařátů.

Pak se však udalo něco, co změnilo život obou kočovníků. Starý bard se dozvěděl na radě moudrých, jakou zbraní se dá přemoci ON a velmi se podivil, ještě více, když rada vyslovila jméno vyvoleného... V onom okamžiku se Remy zatoulal k vozům potulných kejklířů, radostných lidiček a půlelfů. Ti ho s radostí pohostili a jedna mladá dívka jménem Seena ho naučila neznámé hře jménem šachy, šachy jak zvláště to tenkrát Remyho znělo.

Nyní nastala nová doba, doba učení. Remy si šach velmi zamiloval a Algi jak starého barda Remy přezdíval se radostně usmíval, neboť Remy se učil velmi dychtivě, prahl po všem novém.

Museli však být velmi opatrní, neboť nepřátelé po nich slídili, zlo bývá neúnavné... Už dávno nejezdili po městech, ale ve skrytu lesů a křovisek objížděli malé vesnice a osady, kde Remy získával moudrost místních kmetů. Tak tomu bylo již třetím rokem..

A zde začíná náš příběh:

Algi spokojeně seděl pod mohutným dubem a pokuřoval pravý hobiti tabák. S úsměvem sledoval, jak jeho mladý adept se zaujetím řeší úlohu. S upřeným pohledem na ručně vyřezávané figurky vypadal jako pardál na lovu.

„Už to mám!“ náhle vykřikl Remy.

„Hm?“ pozvedl překvapeně obočí Algi a vybafl obláček dýmu.

„Nejdříve odlákám černou dámu a pak černého krále udusím pouhým jezdcem!“

Starý bard se rozesmál, „správně a co kdyby byl na tahu černý, co...“, ale větu nedořekl.

Náhle prudce vyskočil na nohy a zachmuřeně se zadíval na nedaleký lesík. Remy rychle sbalil šachy a hodil je do koženého vaku.

„Remy,“ pravil tvrdě starý bard, „musíš teď odejít! Ted' hned!“

„A ale?“ kótkal překvapeně.

„Chlapče“ objal ho Algi, „musíš odejít! Běž do Emory a tam se ptej po trpaslíkovi jménem Dasmek! A už běž, utíkej! Neboj brzy se uvidíme!“

S těžkým srdcem se otočil a rozběhl se do hlubokých lesů. Z temného lesíka náhle vyběhlo několik divokých postav, které se s křikem rozběhly ke starému bardovi....

Reny se po dvou dnech plných strachu dostal do Emory, velkého pohraničního města. Měl štěstí a brzy našel trpaslíka Dasmeka.

Malý trpaslík zrovna popíjel tmavé pivo a malýma očkama nedůvěřivě sledoval velké lidi. Reny mu podal zapečetěný dopis, který mu dal Algi. Jak si všiml byl psaný podivnými runami.

„Bojď chlapče, musíme jít!“ řekl trpaslík sotva dočetl poslední runu. Ještě než odešli, vypil mocným lokem Dasmek zbytek svého piva a hodil na stůl stříbrnou minci.

„A kam půjdeme?“

Trpaslík se rozesmál, až zaujal nechtěnou pozornost. Pak mávl mocnou rukou k Renymu, který se k němu přiklonil, „jdeme domů!“ sykl radostně.

Reny se chtěl na něco zeptat, ale trpaslík ho zarazil zdviženým ukazováčkem a rychle se vytratil.

Cesta probíhala docela nudně, neboť trpaslík byl velmi málomluvný a jeho jedinou činností za pochodu bylo sledování třpytivých kamínek, které lovil z velkého váčku u pasu.

„Vidíš, to je rubín!“ řekl náhle trpaslík a zaujatě sledoval rudý kámen. „Ten“ pokračoval „jsem doloval v Tuzmanských jeskyních. Tam bych strávil klidně i půlku svého života“ řekl zasněně, pak náhle prudce zahřměl, „nebyt těch odporných skřetů! Až mi nějaký přijde do rukou tak z něho vytluču tu jeho nečistou duši!“

„Jistě mistře trpaslíku“ přikyvoval se skrytým úsměvem Reny.

„A kam vlastně jdeme?“

„Do kamenného města, neboj za chvíli jsme tam!“

Za další den pochodu se náhle před Renym objevilo ohromné město celé z kamene. Bylo vytesáno jakoby ze skály. Město skryté ve skalách se zdálo být pouhým snem.

A sen se naplnil, neboť byli už v něm.

Šli do hlubokého podzemí, kde trpaslíci žili, dolovali své skvosty. Tam se s ním Dasmek rozloučil a popřál mu mnoho štěstí.

Reny byl v menší komnatě, kterou osvětlovaly velké louče, na trpaslíky to bylo světla až moc. Uprostřed byl masivní stůl a na něm velké šachy! Reny se tomu velmi podivil.

„Není se čemu divit“ řekl náhle přicházející trpaslík a hřmotně se zasmál. „Starý Algamar si to tak přál, budeš se nyní učit tajemství šachu trpaslíků!“

„A co je s Algamarem? Je v pořádku?“ zeptal se Reny s hlasem plným úzkosti.

„Nevím“ pokýval zachmuřené hlavou trpaslík. „Ale neboj se o něj, on už si poradí sám.“

Tak ohlapče já sem Tugo, jediný mistr šachu z řad trpaslíků a jsem tu abych tě učil. Nyní zapomeň na všechno, dávej pozor a nespěchej, nespěchej neboť času máme dost.“

Reny pokýval hlavou a plně se soustředil na trpaslíka.

My trpaslíci jsme národ z kamene. Jsme nezdolní, houževnatí a své nepřátele vždy udoláme díky naší tvrdé povaze. A tak je to i v šachu! Nemusíme vyhrát hned, naopak, soupeře tiskneme, čím dál tím mocnějším stiskem až ho udoláme. Mnoho mladíků by jenom útočilo, ale kde je pak útok když se rozbije o kamenné hradby? Pak zbudou pouze žalostné trosky. Když už útočit tak jedině se zajištěným středem a plně rozvinutými figurkami!

My trpaslíci většinou vyhráváme v koncovce, ze střední hry získané výhody po tuhém boji realizujeme v koncovkách!

A tady vidíš jak důležitá je znalost koncovek! Tak se dneska na nějaké podvádíme! Jelikož vím, že znáš kdy je lepší střelec kdy jezdec atd., začneme z jiného soudku!

B:Kh2,Vd7,Se3,Sc2,P:a2b2c3e4f2g4h3.

C:Kh8,Vc8,Sg6,Jc6,P:a6b5c4e5f7g7h7

BNT,zhodnotit pozici, proč tak hodnotíme a navrhnú pokračování za B, 15 minut

Tak jak hodnotíš pozici, proč a co bys hrál? Času máš dost. A trpaslík postavil na stůl přesýpací hodiny, odměřující zhruba čtvrt hodiny.

Reny asi po dvou minutách chtěl navrhnout tah 30.a4, ale vědom si slov trpaslíka o zbrklosti zamyslel se pořádně.

Po čtvrt hodině se zeptal trpaslík Renyho co si tedy o pozici myslí. Reny spustil:

Bílý stojí na výhru,neboť má rozhodující poziční převahu a černý hraje v podstatě bez figury-střelce g6 a proti němu zaměříme svoji pozornost!

Právě tahem 30.g5!, neboť tento tah znemožní dostat černého střelce do hry!

Trpaslík se usmál, správně a co by přišlo po 30..f6? a Reny bez tahání figurek řekl:

31.gf gf 32.Sh6 Vg8 33.Vd6! se ziskem materiálu a brzkou výhrou. Trpaslík souhlasně přitákal hlavou a dále přehrával partii.

30...Sh5 31.Kg3 Kg8 Po 31..Se2 visi pěšec na f7! Vyhrkl Reny.

A co teď? Zeptal se trpaslík.

31.f3! Dle plánu odříznout nepřátelského střelce! Potom přistoupíme ke hře na dámském křídle

31...Kf8 32.Vb7 Ke8 a nyní zmíněná hra na dámsk. křídle: 33.a4! Vb8 34.Vc7Jd8 35.Va7 b4 36.a5 b3 37.Sd1

1:0

To bylo příliš snadné, na rozehrátí usmál se trpaslík, teď už to bude těžší!

B:Kg1,Vd4,Vf1,Sf3,Jc3,P:a2b2c2e4f2g2h2

C:Ke8,Va8,Vh8,Sc8,Sf8,P:a6b5d7e6f7g7h7

CNT,zhodnotit pozici, proč tak hodnotíme a navrhnú pokračování za C, 15 minut

Trpaslík se již neptal a převrátil přesýpací hodiny. Reny se pořádně zamyslel, je nad čím...

Tak co? Zeptal se trpaslík po uplynuté lhůtě.

Myslím že černý stojí lépe, neboť má dvojici střelců v otevřené pozici, elastické pěšáky a možnost hry na dámském křídle. Bílý má sice náskok ve vývinu, ale ten je zde přechodného rázu. A zahrál bych tah 14...Va7! S ideou věž přesunout na c7, kde bude pomáhat pěšcovému nástupu na dámském křídle, útočit po „c“ sloupci a konec konců také bránit slabinu d7!

Výborně zahřměl trpaslík! Tedy další plán hry černého bude rozvinout všechny síly a pak zaútočit na dámské křídlo bílého!

15.e5 Vc7 16.a3 Se7 17.Vd2 a co teď?

Posledním tahem bílý něčím pohrozil, čím?

Bílý chce zahrát 18.Je4 s dalším Jd6 a okupovat naše slabé pole d6!A proto musíme zahrát

17...f6! A tím celý manévr znemožnit! 18.exf6

A čím bys to nyní sebral zeptal se trpaslík Renyho.

Reny po krátké úvaze křikl střelcem, neboť bude velmi aktivní na f6!

Kdepak řekl trpaslík, lepší bylo vzít pěšcem, šachů na h5 se bát nemusíme! Neboť král uhne na f8 kde bude v pohodě a pak by se projevila síla středních pěšců černého! Nyní bílý šikovně, po trpaslicky, zformuje obranu.

18...Sf6?! 19.Jd1 0-0 20.c3 d5

Nedostatky tohoto tahu jsou očividné, ale černý stejně nemá jak dostat bělopolného střelce do hry, řekl trpaslík.

21.Ve1 Vd8 22.Je3 a5 23.Jc2 Kf7 24.g3 Vc5 25.Ved1 Sb7 26.Sg2

Díky chybě v 18. tahu černého, se podařilo bílému zabránit náporu v centru a na dámském křídle, jediná šance hry na výhru černého je protlačit b5-b4, ale není pochyb že hra má velmi remizový charakter. Vidiš synku, stačí mnohdy jediná neopatrnost a veškeré úsilí je v niče! Správný trpaslík musí hrát velmi pozorně, ono kutat drahokamy hluboko v zemi vyžaduje také maximální pozornost a obezřetnost!

26...Vc6 27.f4 Vb6 28.h4 g6 29.Kh2 Vc8 30.Ve1 Vc7 31.Sh3 Sc8 32.Vde2 h5 33.Vd1?! Sd7 34.Ved2?

A ejhle! Bílý není dostatečně pozorný! Proč jsou poslední dva tahy bílého špatné? Zaptal se trpaslík Renyho.

Neboť bílé věže na „d“ sloupci postrádají smysl. Černý má jediný plán v průlomu b5-b4, ale ten by byl nemožný kdyby měl bílé věže na „e“ sloupci, pak by stačilo kdyby dělal neutrální tahy králem, neboť slabinu e6 musí černý respektovat-bránit a za nedlouho by si mohl v chladných síních připít černým pivem na remizu a Reny se usmál.

Přesně tak chlapče, už získáváš trpasličké myšlení! Poplácal ho po rameni mohutný trpaslík a mocně si lokl podezřele černého nápoje z velikého džbánu.

34...Se7 35.Jd4 b4 36.axb4 axb4 37.Jf3?

Chyba chybu následuje, proč je tento tah chybou a co měl bílý hrát?

Vidiš, vidiš synku, stačilo aby se obránci na chvíli podívali z hradeb do města a náhle přišel drtivý úder v podobě b5-b4, pozornosti není nikdy málo!

Myslím, že bílý měl nadále hrát proti slabině e6, tedy vyměnit na b4 a pak zahrát Ve2 s tlakem na e6 a stále remizovými šancemi! Jezdec na e5 sice zaujme mocnou pozici, ale bude to pouze zdání, neboť bude vyměněn a slabina e6 bude nenapadnutelná!

Přesně tak synku, musíme si dávat velký pozor na falešný třpyt bezvýznamných četek! Někdy co se zdá lákavé může být právě tou rozhodující chybou!

37..bc3 38.Je5+ Kg7 39.bc3 Sc8 40.Vc2 Sf6 41.Vdc1 Sxe5! 42.fe5

Vidiš došlo na tvá slova synku, bílý se nechal hnát až příliš jasnou bludičkou a nyní třmi naplň těla v bahně, hnusném páchnoucím bahně odkud není pomoci, smutný úděl válečníka! Pouze mohutné stromy šustí opěvné korály a lesní víly uroní slzy, které s tichým cinknutím rozzvučí pohřebnou náladu.

S slabinami c3 e5 nemá nárok.....

42...Vbc6 43.Sf1 Vc5 44.Sd3 Sd7 45.Kg1 Sa4 46.Va2 Sb3 47.Va3 Vc3 48.Vc3 Vc3

Černý vyhrál pěšce, nyní musí hrát ještě technicky přesně!

49.Se2

Co bys nyní hrál? Zeptal se trpaslík a zkoumavě pozoroval Renyho.

Reny se zasmál a řekl přeci **49...d4!**, jako správný trpaslík přeci nepadnu na lep po

49...Vxg3+ 50.Kf2 Vc3 51.Sd1! a kvalita je v háji.

Tak tak, přitakal trpaslík a šibalsky se usmál.

50.Kf2 Kh6 51.g4 hg4 52.Sg4 Vc2+ 53.Kg3 Sc4 54.Kf4 A co teď?

Teď je třeba připravit léčku a využít tak své převahy!

Vf2+! 55.Ke4? Sd5+! 56.Kd3 Vg2!

0:1

B:Kg1,Va1,Vf1,Se3,Jd4,Je2,P:a4b2d3e4f4g2h3

C:Ke8,Va8,Vh8,Sb7,Sf8,Jf6,P:a6,b4,d7,e6,f7,g7,h7,

CNT, „zhodnotit pozici, proč tak hodnotíme a navrhnou pokračování za C, 15 minut

(5)

Reny se pořádně zamyslel, vždyť je to docela podobná pozice jako ta předešlá, zase dvojice střelců... podobné myšlenky upustil a přemýšlel....

No? Zeptal se trpaslík a bylo mu vidět ve tváři jak je zvědav na mínění Renyho! Ačkoliv se postavení podobá tomu předešlému, je to zde právě naopak. Černý má sice dvojici střelců, ale ta zde nehraje větší význam. Neboť pádem situace budou bílí jezdcí díky oslabenému dámskému křídlu černého (slabé pole!). Bílý je také lépe vyvinut a ovládá střed, tedy bílý stojí lépe se s zcela reálnými šancemi na výhru!

Trpaslík se rozzářil, správně a co bys nyní hrál za černého?
Zahrál bych 15...Sc5, ale po 16.Kf2 s ideou Jb3 by sem stál velmi zle.

Správně a tak i partie pokračovala.

16..d6 17.Jb3! a bílý jezdec se mocně zadíval na pole a5, usmál se Reny.

17..Se3+ 18.Ke3 a5

A černý sice nepovolil vstoupit jezdcí na a5, ale na druhou stranu si vytvořil slabého pěšce na a5, jezdec na b3 s velkou vzhlíží na dámské křídlo černého.

19.Jed4 Kd7 20.Vfc1 Vhc8 a co teď? Zeptal se překvapeně trpaslík.

Reny vědom si, že zbrkllost je nepřitelem trpaslíku, pořádně se zahloubal.

Á už to mám! Zahrál bych 21.Jd2!, s myšlenkou rozmístit bílou kavalérii mocněji a to sice jednoho jezdce na b3(z d4) a druhého na c4(z d2) se ztečí proti pěšci a5!

Trpaslík se usmál, správně! A další slova utopil mocným douškem černého nápoje, jiskřivě pěšciho.

21...Va6, pokud by se černý snažil dát štíhlého lukostřelce na a6 se zlou by se potázel po 21...Sa6 22.J4b3 Vc7 23.Vxc7+ Kxc7 24.Jxa5! Sxd3 25.Kxd3 Vxs5 26.Kc4 Vc5+ 27.Kb3 s výhrou!

22.Vxe8 Kxc8 23.J4b3 d5

Trpaslík pokýval hlavou, když Reny řekl: jinak by přeci přišlo Jc4 se ziskem pěšáka a5. Nyní ale bude bolet slabina na c5, jako správný trpasličí káz a zasmál se. Ty klučisko, to radši ani neříkej a nevědomky se trpaslík chytil za ústa, kontroluje tak správný chod zubů.

24.Jc5 Va7 25.Vc1 de4 26.de4

Poziční převaha bílého má řešící charakter, nyní následuje krátká řež.

26...Kb8 27.Jxb7! Kxb7 28.Vc5 Jd7 29.Vb5+ Ke8 30.Jc4 Vc7

Ach ten pěšec na a5....

31.Kd4 f6 32.Vxa5 e5+ 33.fe5 fe5+ 34.Je5 Vc2 35.Jd7 Kd7 36.Va7+ Ke6 37.Vxg7 Vxb2

38.g4 h5 39.gh5 b3 40.h6

1:0

B:Kg1,Vd1,Vf1,Sc1,Sd3,Je1,P:a2,b3,c2,e4,f2,g2,h3

C:Kg8,Vc8,Ve8,Se6,Sf6,Ja3,P:a6,b5,d6,e5,f7,g7,h6

CNT,zhodnotit pozici, proč tak hodnotíme a navrhnou pokračování za C, 15 minut

Reny si poposedl a zašklebil se neboť ho napadl velmi prapodivný tah, avšak nejspíše dobrý! Však mám 15 minut, dostatek času abych všechno promyslel, pomyslel si a zadumal se nad neobvyklou pozici.

Nuže, zeptal se trpaslík s jiskrou v očích (možná již černá tekutina dávala o sobě vědět), jak se na to díváš a co bys zahrál?

Není pochyb o převaze černého, spustil Reny, nejen že má aktivnější figurky, elastičtější postavené pěšáky a možnost hry na dámském křídle, ale také komickou možnost 21...Jb1! S neobvyklým převodem jezdce na c3 kde bude stát jezdec velmi dobře, mimo jiné bude

6

podporovat průlom d6-d5, typický pro sicilskou obranu, neboť není pochyb, že partie vzešla ze sicilsky.

Trpaslík se zasmál, jsem rád, že ani tento neobvyklý manévr nezůstal tvému oku skryt!

22.Sb2 Jc3 23.Va1?

To je ovšem chyba, bílý měl přeci jen vzít jezce na c3, neboť stejně bude muset jednou jezce sebrat, avšak už za méně vhodné situace!

Trpaslík se rozesmál, to mi připadá jak sem jednou říkal Dasmekovi ať radši hned zajistí podzemní tunel, on však ne, spěchal s kamarády na pivo. Druhý den se moc divil, že se na něj zřítíla celá klenba, inu za noc to promoklo, uchechtl se trpaslík.

A mu se nic nestalo? Podivil se Reny.

Pcha, i kdyby na trpaslíka spadla celá hora, tak by si chodbičku lemovanou drahým kamením našel a pokud by byl rozumný tak by ještě po cestě drahé kamínky sbíral! Je pravda, že tak starý Dasmek našel skrytou stříbrnou žílu, je velmi šikovný a na něj se napiji a doprovodil to mocným lokem černé tekutiny.

23...d5! Velmi důležitý úder v centru je uskutečněn! Bílý se dostává na příliš strmou stezku, ze které nebude návratu.

24.f3 d4 25.a4

Jediná možnost protihry.

25...Sd7 26.axb5 Sxb5 27.g3 Sxd3 28.cxd3 Ve6

S útokem na pěšce b3, je jasné že černý stojí na výhru. Bílé síly jsou velmi rozříštěné – disharmonické, neschopny tak krýt slabé pěšce.

29.f4 Vb8 30.Sxc3 dxc3 31.fe5 Sxe5

Nyní se i rozehrál zatím nečinný střelec na f6!

32.Jf3 Sxg3 33.Jd4Vd6 34.Jf5 Vxd3 35.Vxa6 Vxb3 36.Vc6 Vb2! 37.Je7+ Kh7 38.Vxf7

Vd1+

0:1

Trpaslík se usmál, pěkná partie, že? A pro dnešek končíme, začneme hned zítra, sotva na krápník dopadne třetí kapka! A těžce odpajdal pro další korbel černého piva....!

(pokračování příště)